OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Opetushallituksen lausunto

HE 35/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamiseksi

Sivistysvaliokunta 15.4.2026

Tiina Luomanen
Opetusneuvos

Keskeisten osaamistavoitteiden määrittely vuosiluokittain

- Perusopetuksen tuntijako on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) vuosiviikkotunteina (=38 oppituntia) kunkin oppiaineen tai aineryhmän *kyseisillä* ***vuosiluokilla yhteensä*** järjestettävänä vähimmäismääränä, ei vuosiluokittain.
- Opetushallitus on päättänyt opetuksen **tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä** pääosin **vuosiluokkakokonaisuuksittain**: 1-2 lk, 3-6 lk, 7-9 lk, ei vuosiluokittain.
- Opetuksen järjestäjät ovat voineet kohdentaa vuosiviikkotunnit ja oppiaineiden tavoitteet parhaaksi katsomallaan tavalla. Vuosiviikkotuntien vähimmäismäärää on voitu paikallisella päätöksellä myös nostaa. **Opetuksen järjestäjästä riippuen oppiaineiden tuntimäärät ja tavoitteet eri vuosiluokilla vaihtelevat merkittävästi.**
- Opetushallitus näkee jännitteen em. asetuksen ja esityksen välillä siltä osin, että vähimmäisosaamisen taso määriteltäisiin oppiaineittain vuosiluokalta toiselle siirryttäessä

Peruskoulu 2045: Elämää varten

Visio suomalaiselle peruskoululle

- **Opetushallitus pitää tärkeänä, että perusopetuksen kansallinen kehittäminen tapahtuu johdonmukaisesti, pitkäjänteisesti ja systeemiset näkökohdat huomioiden,** koska muutokset lainsäädännössä ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tarkoittavat merkittävää työtä hallinnon eri tasoilla. Opetushallitus kantaa huolta oppilaiden osaamistason lisäksi heidän hyvinvoinnistaan, kuormituksestaan sekä opetus- ja kasvatusalan pito- ja vetovoimasta, mikäli opettajat eivät koe, että uudistukset selkeästi edistävät heidän edellytyksiään hoitaa työnsä laadukkaasti.
- Vision mukaan mm. oppilaan arvioinnin kohteeksi esitetään ensisijaisesti oppimisen prosessia ja siinä syntyvää aitoa ymmärrystä ja ajattelun taitoa, joka tapahtuu siirtämällä painoa ajattelun prosessin tavoittamiseen ja tukemiseen. Opetushallitus esittää kysymyksen, onko nyt käsiteltävänä oleva esitys ja sen tavoitteet kaikilta osin linjassa Peruskoulu 2045- vision kanssa, vai tulisiko esim. oppimisen prosessin arvioinnin osuutta täsmentää?

Näkökulmia esitettyihin muutoksiin

22 §

- **Vähimmäisosaamisen taso tulee määritellä riittävän korkealle**, jotta oppilaalla on aidosti edellytykset selvitä seuraavan vuosiluokan ja koulutusasteen opinnoista. Tämä edellyttää riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja huolehtimista siitä, että oppilas aina voi kuitenkin pyrkiä ja päästä hänen kannaltaan parhaimpaan osaamisen tasoon.

- Opetukseen osallistumattomien oppilaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta Opetushallitus toivoo **erityistä tutkintoa koskevien määräysten täsmentämistä**.

- **Laaja-alaisen osaamisen, digitaalisen osaamisen ja tekoälyn** merkitystä nykyisessä voimakkaasti muuttuvasssa toimintaympäristössä tulee pohtia

22 a §

- **Oppilaan mahdollisuuteen siirtyä vuosiluokalta toiselle toivotaan harkittua joustoa**. Joskus rajallinen lisäaika on riittävä tuki, jotta oppilas saa perusopetuksen kaikki tavoitteet suoritettua. Opetushallitus esittää harkittavaksi, että oppilas voisi saada lisäaikaa tavoitteiden saavuttamiselle ilman, että hänelle tulee tehdä päätöstä perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle ja jo ennen kuin hänelle on annettu oppilaskohtaisia tukitoimia (vrt. POL 20 h §)

- Opetushallitus esittää, että **hylätty arvosana ei aina tarkoittaisi oppilaan jäämistä luokalle**

Näkökulmia esitettyihin muutoksiin

22 b §

- Opetushallitus toivoo **todistusten antamiseen liittyvän toimivallan täsmentämistä** (ns. kotikoulut)
- Opetushallitus ei kannata väliarviointia 9 lk:lle, vaan **kaikkia vuosiluokkia koskevaa velvoitettavampaa määräystä antaa tietoa ja palautetta oppilaan opintojen etenemisestä ja arvioinnista** opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

- Opetushallitus toivoo, että oppilaan arviointia koskevia normeja uudistettaessa annettaisiin kansallista ohjausta **paljon koulusta poissa olevien oppilaiden arviointiin**
- **Opetushallitus esittää huolensa ehdotetun aikataulun tiukkuudesta** ja toivoo, että opetussuunnitelman perusteiden valmiiksi saattamiseen saataisiin lisäaikaa esim. vuoden 2027 loppuun saakka. Siltikin aikataulu haastaa yhteistyön tutkijoiden, sidosryhmien ja opetusalan ammattilaisten kanssa.
- Oppiminen tapahtuu kouluyhteisössä. Ihmiseksi ja yhteisön jäseneksi kasvaminen edellyttää turvallista ja laadukasta koulun **toimintakulttuuria ja sen johtamista**. Opetushallitus esittää, että oppiainekohtaisten tavoitteiden lisäksi **mahdollistettaisiin myös opetussuunnitelman perusteiden yleisen osan päivittämistä** näiltä osin siinä määrin kuin se yllä kuvatun aikataulun puitteissa on mahdollista.

Esiopetusta koskevat näkökohdat

- 22 §

Opetushallitus huomauttaa, että esiopetuksessa ei aseteta tavoitteita oppilaan oppimiselle kuten perusopetuksessa. Esiopetuksessa tätä ei ole, joten lasta ei voi myöskään arvioida. Sen sijaan arviointi tulee kohdistaa opettajan antamalle opetukselle ja pedagogiselle toiminnalle. Opetushallituksen lausunnossa on tarkemmin esitetty korvaavia ratkaisuja esityksen sanamuodoille ja ilmaisuille.

22 b §

Ehdotuksessa esitetään esiopetusta koskevan velvoitteen osalta koko 22 b § poistamista. Opetushallitus esittää, että koko pykälän poiston sijasta esiopetusta koskisi jatkossakin todistukseen liittyvä viimeinen momentti 22 b §:stä: Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset todistuksiin merkittävistä tiedoista opetussuunnitelman perusteissa. Täsmällinen ehdotus pykälän muotoilusta on Opetushallituksen lausunnossa.

Kiitos!

Tiina Luomanen
Opetusneuvos
Opetushallitus
Perusopetus ja varhaiskasvatusyksikkö